

REFORMA I AMPLIACIÓ DEL MUSEU
SANT PIUS V DE VALÈNCIA

Un museu per als 90

El projecte de reforma i ampliació del Museu Sant Pius V de València constitueix, sens dubte, una de les obres més significatives que s'han realitzat a la ciutat de València. Un projecte necessari, al qual, però, no li han faltat veus crítiques.

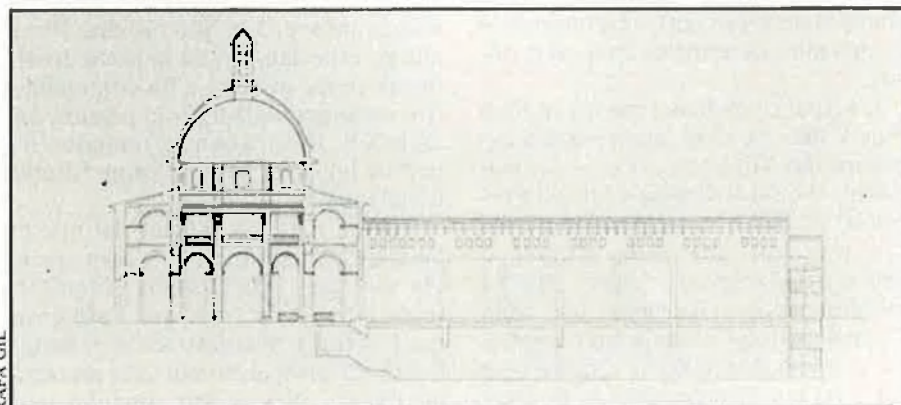
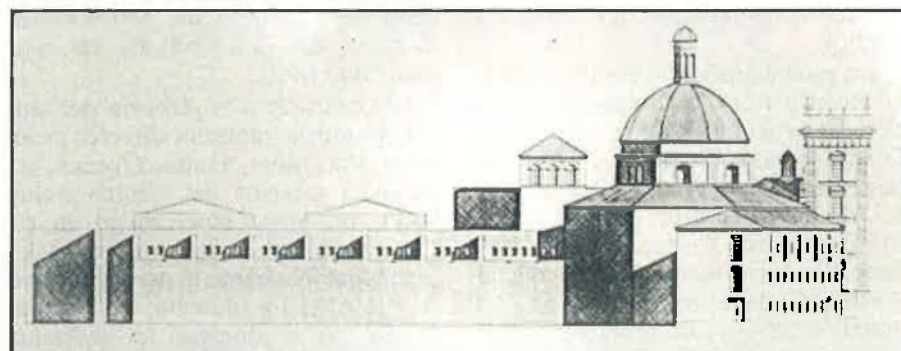
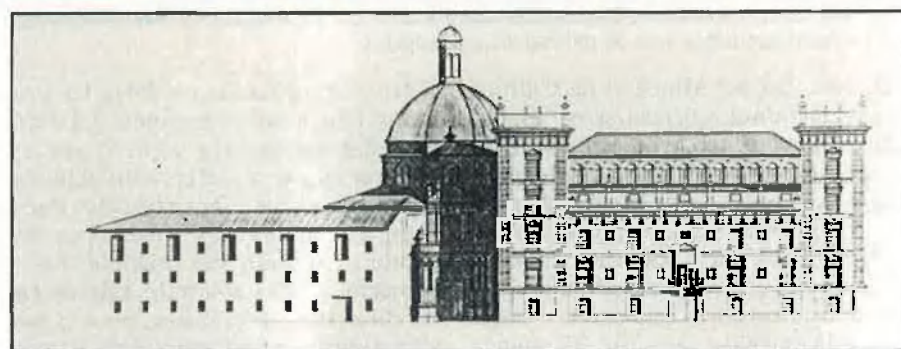
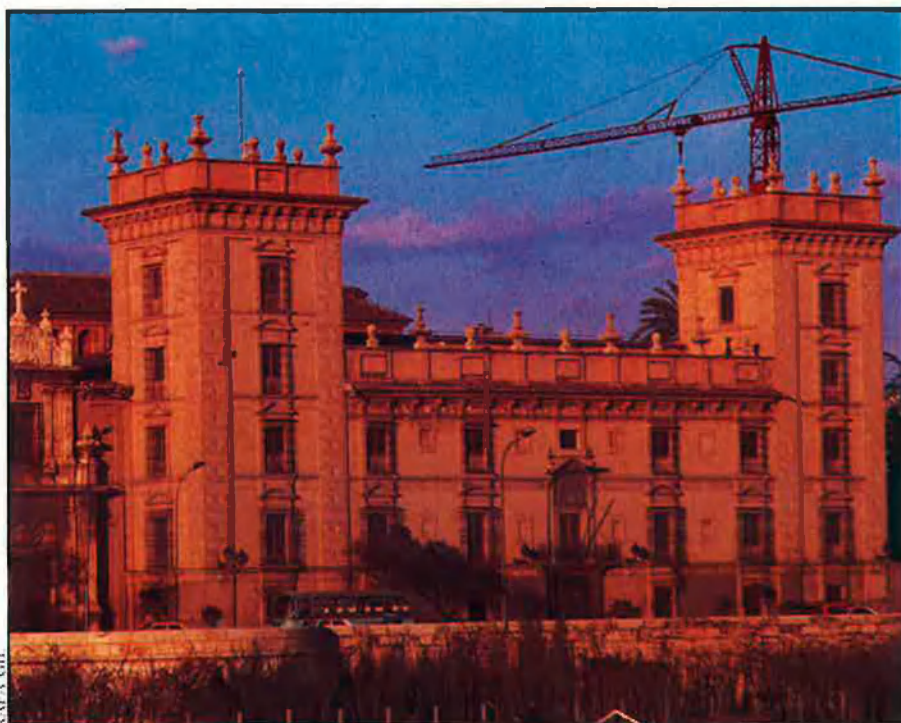
Carles Gàmez

El Museu Sant Pius V ha estat durant molt de temps símbol del que mai no haurà de ser un museu: falta d'infraestructura i serveis bàsics, sales saturades, personal no qualificat, insuficient dotació pressupostària, etc. Tot això per a una de les pinacoteques més importants de l'estat espanyol, que té als seus fons una de les col·leccions més significatives de pintura gòtica medieval, a més d'obres d'El Bosco, Pinturicchio, Velázquez o Goya.

Dirigit per Felipe Garín Llombart des de 1967, el museu està gestionat per la Generalitat valenciana, però amb titularitat estatal a partir de finals de 1984. Des de la direcció del Patrimoni Cultural de la Conselleria de Cultura, en aquell moment amb Tomàs Llorens al capdavant, es du a terme el disseny del mapa museístic del País Valencià. D'una banda la creació de l'IVAM —l'Institut Valencià d'Art Modern— com a centre d'art modern, i de l'altra, la remodelació i ampliació del Museu de Belles Arts, en constitueixen els eixos prioritaris.

El primer, l'IVAM, recentment inaugurat, capitalitzarà la gestió de la Direcció General de Patrimoni, a més de les inversions. El segon, presentat el 1986, comprèn una sèrie de fases constructives que, segons un dels arquitectes del projecte, Manuel Portaceli, estaria a punt cap al 1991.

El projecte, que es troba actualment en la primera fase, té un pressupost de més de mil milions de pesse-

El nou Sant Pius V estarà al punt per al 1991.

Un projecte que costa més de mil milions de pessetes.

tes, finançat pel Ministeri de Cultura i la Generalitat valenciana en la proporció de dos terços el primer, i un terç el segon. La rehabilitació dels elements històrics i l'ampliació ordenada de l'edifici són, segons Manuel Portaceli, les dues parts sobre les quals es desenrotlla el projecte. «Aquesta seria una intervenció analògica —assenyala Portaceli—, és a dir, els mateixos monuments dicten les normes a seguir».

Un punt significatiu del projecte és la reconstrucció de l'església com a element articulador de tot el museu. D'altra banda, les àrees d'exposició passarien de 3.480 m², en l'actualitat, a 5.015 m² en el futur. Malgrat que el Pla Especial de Protecció del Museu Sant Pius V contempla la conservació i ordenació de les zones a l'entorn del museu —terrenys de propietat municipal i particular—, en aquests darrers temps alguns dels edificis adjacents es troben molt deteriorats o en estat ruïnós.

L'actual situació del museu en Sant Pius V data de 1939, quan passà a dependre del Ministeri d'Educació Nacional, el qual el destinà a Museu Provincial de Belles Arts. De 1940 a 1946 s'hi executen una sèrie d'obres a càrrec de Macarron, després Mora i sobretot Javier Goerlich. Ara, amb l'actual projecte de reforma i ampliació es tracta de restituir l'arquitectura barroca, tan característica en la silueta urbana de la ciutat.

No obstant això, no totes les opinions han estat favorables. La falta de debat museogràfic sobre el projecte, com també la mateixa situació són alguns dels punts més criticats. Per a Enric Cuñat, director general de Patrimoni Cultural, «és possible que el projecte no s'haja sotmès a debat entre diferents especialistes, però sí que s'ha discutit entre tècnics de la Conselleria de Cultura i del Ministeri de Cultura, aportant cadascú els seus punts de vista».

Les censures a la reforma del museu apunten a l'anterior director general de Patrimoni, Tomàs Llorens, actualment director del Centro Reina Sofia, un home especialitzat en els corrents estètics del nostre segle, preocupat bàsicament per la creació de l'IVAM. La idoneïtat de l'actual museu per a albergar les diferents col·leccions, com també els fons del mateix museu, són qüestionats. Per a alguns especialistes, en la nova distribució de les sales no s'ha contemplat cap espai per a albergar la pintura del segle XX. D'altra banda, tampoc s'ha previst un espai per a allotjar futures donacions.

També el funcionament del museu ha merescut crítiques. Fets com que el seu director, Felipe Garín Llombart, tinga diferents càrrecs que l'obliguen molt sovint a absentar-se del museu i l'hermetisme que envolta a la mateixa institució —l'estat dels fons del museu continua sent un misteri— han aca-

bat per fer del Museu de Belles Arts una espècie de *vedat privat*.

D'altra banda, la catalogació dels fons del Museu comportarà que es pose fi a la confusió actual pel que fa a la titularitat de les obres. Una catalogació que fins ara no ha existit cap voluntat per realitzar-la, però que delimitaria els quadres pertanyents al Ministeri de Cultura i a la Reial Acadèmia de Sant Carles de València, de la qual és president actualment Felipe Garín Ortiz de Tarancón, pare del director del museu de Belles Arts. Obres del Museu es troben en l'actualitat repartides per diferents institucions valencianes, com la Delegació de Govern o el Monestir del Puig com a quadres anònims. Arran de l'exposició de Ribalta, celebrada a la Llotja de València, gràcies a la restauració es van poder catalogar obres fins a aquell moment considerades anònimes.

Reorganitzar el mapa museogràfic actual

No obstant això, la posada en marxa d'un pla museogràfic no s'acaba ací. El futur Museu de la Romanització, a falta d'ubicació definitiva —la ciutat de Sagunt podria ser-ne la seu—, és sens dubte un dels projectes que es preparen des de la Direcció General de Patrimoni. En altres casos es firmaran convenis entre diferents institucions, com en el cas de Castelló. A falta encara d'un sistema de finançament, l'actual museu provincial de Belles Arts, dependent de la Diputació, es regirà per un acord entre la Generalitat, l'Ajuntament de la ciutat i la mateixa Diputació castellonenca.

Un cas a banda és el Museu de l'Assegurada d'Alacant, format pel llegat de Sempere, de complexa configuració. Una de les clàusules imposades pel pintor desaparegut, a l'hora de la creació del museu, n'impedeix qualsevol ampliació sense el seu vist-i-plau. Tot i així, la Conselleria de Cultura pretén arribar a un acord que en permeta el desenvolupament. En altres casos es tractaria de reorganitzar museus ja existents com l'actual de Prehistòria, a través d'un acord entre la Generalitat i la Diputació de València.

De totes maneres, la xarxa museística valenciana pateix encara insuficiències de tot tipus que exigeixen una intervenció ferma de la iniciativa institucional i de la privada. El deteriorament i la falta de sistemes de seguretat, d'una banda, i el desconeixement dels fons que l'integren (a falta de catalogació), continuen sent els punts més urgents a solucionar. □